

DM.cult

► 22

Nieuwe parel van Stephen Frears
Regisseur laat Hugh Grant
en Meryl Streep schitteren

DM.sport

► 24-25

Geen solden, toch shoppen
Hoe er in de Premier League
weer met geld wordt gegooid

DM.focus Deel 4

Vrijdag starten de Olympische Spelen in Rio de Janeiro, maar **Hans Vandeweghe** blik al een hele week vooruit. Hoe België wellicht weer gaat stranden op een paar medailles. Hoe (geo)politiek altijd opduikt in de stadions. En waarom het toch, ondanks alle opgefokte doemdenkerij, misschien wel eens heel interessante Spelen kunnen worden.

Welke supermacht vult de Russische gaten en domineert deze Olympische Spelen?

Iedereen NATIONALIST

► Deze atleten geven de komende weken weer alles voor hun land. Boven (v.l.n.r.): Andy Murray (Groot-Brittannië, tennis), Matthew Glaetzer (Australië, baanwielrennen) en Lin Dan (China, badminton). Onder (v.l.n.r.): Christina Schwanitz (Duitsland, kogelstoten), Cyrus Hostetler (Verenigde Staten, speerwerpen) en Abdusalam Gadisov (Rusland, worstelen). © BELGAIMAGE / AFP / PHOTO NEWS / EPA

10.500 atleten sporten zich vanaf zaterdag de pleuris voor 306 gouden medailles, en dat namens 206 nationale vlaggen. De Olympische Spelen zijn de extreemste én de vreedzaamste verheerlijking van nationalisme. Europa is traditioneel het sterkste blok, maar ziet de Russen gedecimeerd.

HANS VANDEWEGHE

Ooit was het Jacques Rogges wens om het vlaggenvertoon en de nationale hymnes naar het achterplan te halen, indien mogelijk zelfs af te schaffen. De realiteit haalde hem snel in, gaf hij aan het eind van zijn eerste mandaat toe. “Men heeft mij bezworen het niet te doen. Veel landen halen nationale trots uit sportresultaten, en die zouden niet meer zoveel investeren in hun atleten, waardoor de sport eronder zou lijden.” Rogge vond het een valabel argument en staakte zijn verkenning.

Jammer, maar helaas: de afgelopen jaren is het vlaggenvertoon hand over hand toegenomen, op het gênante af. Elke atleet die met iets klaar is – gelopen of gezwommen, laatste of gewonnen – grijpt wel ergens een vlag van zijn land en loopt een ererondje. De helft van de ongeveer 930 medaillewinnaars zal onbedaarlijk huilen of minimaal een traantje wegpinken bij het horen van de nationale hymne. Een groot deel van hen zal de hand op het hart houden bij het horen van het volkslied. Tot voor een paar jaar was dat gebaar voorbehouden voor die gekke Amerikanen bij het horen van hun Star-Spangled Banner, maar het gebruik is godbetert ook door onze Rode Duivels overgenomen, zij het zonder veel succes.

Sport is nationalisme, sport is oorlog in spelvorm, sport zorgt voor een tijdelijke opstoot van het bruto nationaal geluk. Of ongeluk, zoals het

EK voetbal bewees. Als de natie in het strijdperk stapt, stijgt het testosteron van de supporter. Voor de Amerikanen begint dat bij de openingsceremonie van overmorgen. Ook dat onderdeel van de Olympische Spelen vond Rogge uit de hand gelopen en te ver afstaand van de sport, en hij had ideeën om het showgehalte een beetje te downsizen. Ook hier weer haalde de realiteit hem in, onder de vorm van een ‘please no’ van NBC, de huiszender die samen met moederbedrijf General Electric elke vier jaar meer dan twee miljard dollar in de olympische kassa stort via tv-rechten en sponsoring. Dat is een kwart van de olympische omzet, en dan mag je al een keer iets vragen, gaf zelfs de asceet Rogge toe.

Amerikaanse glimwormen

Als je NBC een vinger geeft, vragen ze wel meteen een hand, ook in Rio. Omdat de openingsceremonie in de taal van het land de verschillende delegaties laat opmarcheren, zijn de United States ineens de Estados Unidos geworden, en dat scheelt meer dan een slok op een borrel voor de volgorde. Normaal komt de United States door de U als een van de laatste landen aan bod, maar door de E wordt dat nummer 64. Dan volgen Estland en Ethiopië, en dan komt al de Federação Russa, het alom gehate Rusland met zijn onthoofde selectie.

Medaillespiegel sterkste landen	Sydney 2000	Athene 2004	Peking 2008	Londen 2012
USA	93	101	110	103
Rusland	89	90	73	79
China	58	63	100	88
Australië	58	50	46	37
Duitsland	56	49	41	44
Groot-Brittannië	28	30	47	65

NBC vroeg om de Engelse benaming te handhaven, met het oog op een interessantere uitzending. Amerikanen zijn namelijk alleen maar geïnteresseerd in Amerikanen en worden dus verwacht massaal af te haken halfweg de *parade of nations*. Neen, zeiden de Brazilianen, dat doen we niet, wij spreken Portugees en het is niet anders. Volgens hun Portugese benaming zullen de 207 delegaties opkomen. Twee daarvan (de atleten van het geschorste comité van Koeweit en de vluchtelingen) komen op onder de olympische vlag.

Maar NBC heeft zijn voorzorgen genomen. Geheel volgens traditie start hun live-uitzending een uur later, waardoor ze kunnen manipuleren zoveel ze willen. Als zij de Amerikanen als laatste in de arena willen zien marcheren, dan zullen de Amerikanen in de montage als laatste opkomen, misschien nog net voor Brazilië. Traditioneel is Griekenland het eerste land, dan volgt het alfabet, en het gastland komt als laatste.

De Amerikanen hadden overigens nog ideeën. Ze zijn aangekleed door het casual merk Ralph Lauren, en dat had wilde plannen om de kledij van de atleten te laten oplichten wanneer ze het stadion binnenkomen. 250 glimwormen als het

ware. Ook dat is afgevoerd, omdat het te agressief zou overkomen. De VS zijn niet de vriend van alle Brazilianen. Volgens het meest recente plan zal alleen de Amerikaanse atleet die de vlag draagt, oplichten, maar ook dat is niet zeker.

Eigen McDonald's

Wat NBC uitvreet, is typisch voor de commerciële machtsgreep van de Verenigde Staten op de Olympische Spelen. In het geopolitieke spel van de sportcouliassen stellen ze niks voor, maar de VS zijn de facto eigenaar van de Olympische Spelen. Dat is het gevolg van de enorme tv-rechten die hun olympische zender betaalt, ongeveer de helft van de wereldwijde tv-rechten, en van hun eigendomsrecht op de olympische symbolen in Noord-Amerika (zie DM 01/08).

Dat uit zich in allerlei opvallende ingrepen. Zo wordt de officiële televisieproductie van Olympic Broadcasting System (OBS) niet gebruikt door NBC, of alleen als back-up. NBC heeft tweeduizend man met materiaal afgevaardigd en product de volledige Spelen zelf vanuit eigen camerastandpunten. In Rio hebben ze

In het geopolitieke spel van de sportcouliassen stellen ze niks voor, maar de VS zijn de facto eigenaar van de Olympische Spelen

► De Amerikaanse delegatie tijdens de openingsceremonie vier jaar geleden, in Londen. Overmorgen worden ze als ‘los Estados Unidos’ omgeroepen.
© GETTY IMAGES

Sport is oorlog in spelvorm, sport zorgt voor een tijdelijke opstoot van het bruto nationaal geluk. Of ongeluk, zoals het EK voetbal bewees

een eigen busvervoersysteem met groene in plaats van blauwe bussen en een eigen afgesloten compound naast het perscentrum, met eigen restaurant. McDonald's serveert er onder meer zijn hamburgers, alleen voor de NBC'ers. Aan het uiteinde van Copacabana, bij Leme, is een hele studio gebouwd om elke ochtend *The Today Show* uit te zenden.

Het resultaat zijn andere Olympische Spelen voor de Amerikanen dan voor de rest van de wereld. Wie die in de VS op televisie volgt, ziet een soort vervolgverhaal van vertelseltjes, analyses en interviews opbouwend naar een climax waarbij de desbetreffende Amerikaanse atleet wint of verliest, vaak niet eens live. Wie de competitie in de rest van de wereld volgt, krijgt de OBS-feed en ziet de Olympische Spelen in hun puurste vorm: atleten in wedstrijden in 28 verschillende sporten.

De wet van de sterkste ondergaan alle landen als het op de competitie-uren aankomt. In Peking (2008) werden de zwemfinales's ochtends gelegd om in primetime in de VS te kunnen uitzenden. Daar kwam heftig protest tegen, maar het IOC kon niet anders dan buigen. Hier in Rio is het andersom. De series worden niet's ochtends gezwommen, maar kort na de middag. Om 15 uur is iedereen klaar en de halve finales en finales zijn gepland van 22 uur tot na middernacht. Idem voor het beachvolleybal. De vijf uur tijdsverschil corres-

pondeert met de zes uur aan de oostkust, maar niet met de negen uur aan de sportgekke westkust van de VS, vandaar de kunstgreep.

Een laatste prerogatief dat de Amerikanen is toegekend, is de aparte telling. Normaal wordt de medaillestand opgemaakt volgens goud, zilver, brons. Twee gouden medailles eindigen hoger dan dertig bronzen. Dat stamt uit de oudheid, toen alleen de eerste plaats telde. En zo moesten de Amerikanen in Peking volgens de olympische telling China met hun 51 gouden medailles van de 100 laten voorgaan op hun totaal van 110, waarvan 36 goud. Maar volgens de eigen telling, aangehouden door alle Amerikaanse media, stonden ze nog steeds op één.

Macht van het getal

Niet de klassieke couchpotato die Nascar, baseball en football kijkt, maar vooral de beter gegoede Amerikanen zijn gek op de Olympische Spelen, vandaar ook de enorme sponsoring en de hoge tv-rechten die op hun beurt worden terugverdiend via tv-spots. De Spelen zijn de gesublimeerde vorm van een opeenvolging van oorlogjes, waarmee *the greatest country in the world* wil tonen dat het nummer één is.

De VS halen traditioneel rond de 100 medailles. De tijd dat een land daar ver boven zat, ligt al even achter ons: in Seoel in 1988 wonnen de Sovjet-atleten 132 medailles en de DDR 102. Dat was ten dele het gevolg van een uitgekend dopingprogramma, maar in de jaren 70 en 80 was doping ook in het Westen wijdverspreid. Het Oostblok-sportsysteem had wellicht meer verdienste aan het succes dan de medicijnkast.

Overigens is Rusland al drie van zijn medailles van Londen 2012 kwijt wegens dopingovertredingen. Maar de VS, het land dat het hardst schreeuwde om uitsluiting van de Russen, zouden beter zwijgen. Zij hebben van de Spelen van 2000 en 2004 achteraf zes medailles moeten inleveren wegens dopingovertredingen en na de BALCO-dopingaffaire van 2003 stond

Poetin heeft al verklaard dat zonder de beste Russen de medailles gedevalueerd zijn, en daar heeft hij niet helemaal ongelijk in

niemand te schreeuwen dat de Amerikanen niet mochten komen.

In de grafiek hierbij staan de vijf grote sportlanden en Australië met hun totaal aantal medailles sinds de Spelen van Sydney in 2000. Australië heeft wat van zijn glans verloren, maar lijkt weer goed op weg om in 2020 beter te scoren, misschien zelfs in Rio al. China leverde in sinds de eigen Spelen in Peking en dat zal ook het geval zijn voor Groot-Brittannië, dat op meer dan 50 medailles rekt.

Opvallend is het totaal aantal medailles dat door de grote blokken wordt gewonnen. In Sydney en Athene (2004) waren dat nog 382 en 383 medailles. In Peking en Londen hebben ze samen 417 en 416 medailles gewonnen. Dat heet de macht van het getal. Grote rijke landen hebben meer geld te investeren, selecteren uit een grotere vijver en kunnen hun beste atleten tegen elkaar uitspelen, waardoor ook de kwaliteit van de medailles toeneemt. De vijf grootste slokken van landen wonnen de helft van alle gouden medailles in Londen.

Azië komt eraan

Rusland is een van die grote blokken en is de verliezer van deze Spelen, dat staat nu al vast. Zonder atletiekmedailles – 16 in Londen op toen nog in totaal 79 – en met de uitzuivering van de andere Russische sportselecties, waaronder kajak, wielrennen, zwemmen en gewichtheffen, die nogal wat medailles opleverden, zal Rusland tussen de 50 en 55 medailles uitkomen. De mentale druk van dit schandaal mag niet worden onderschat.

President Vladimir Poetin heeft al verklaard dat zonder de beste Russen de medailles gedevalueerd zijn, en daar heeft hij niet helemaal ongelijk in. Bij de Amerikanen, waar heel laks wordt gecontroleerd, en bij de Jamaicanen, Kenianen en sinds deze week ook Ethiopiërs, zijn minstens evenveel van doping verdachte atleten actief. Poetins gelijk ten spijt zal een maand na de Spelen niemand zich nog herinne-

Hans Vandeweghe volgt na het EK voetbal en de Tour ook de Olympische Spelen in Rio

De sportzomer van Vandeweghe

► Onze man in Rio checkt elke dag de vorderingen aan het beachvolleybalstadion. © GETTY IMAGES

Fear of missing out

De Olympische Spelen zijn het leukst als ze nog niet zijn begonnen. Dan heb je nog de indruk dat niets aan je aandacht kan ontsnappen en dat je nog alles kunt bijbenen. De tsunami aan informatie is ons grootste probleem en hangt mij stilaan de keel uit. Ik krijg het nog wel behapt om het allemaal digitaal te klasseren, maar dan moet je het ook nog lezen en verwerken. Soms vergeet je gewoon dat je iets interessants hebt gelezen.

Dat staat bij mij allemaal op mijn harde schijf, maar ook in de cloud, waar ik twee abonnementen heb lopen. Twee, want als de ene wolk uitvalt, wil ik meteen een andere wolk. Ik heb zelfs een printertje meegenomen in de handbagage, want af en toe wil ik het nog wel eens gedrukt zien.

Truc één is alle relevante verhalen als pdf klasseren op trefwoorden. Ik heb tien abonnementen lopen, sommige maar voor een maand, proefabonnementen zijn handig. Sommige abonnementen zijn niet in pdf om te zetten. *L'Équipe* bijvoorbeeld, absoluut onmisbare krant in dit vak, maar de puurste ellende om te archiveren. Tot en met 2008 kreeg je de hele krant nog in pdf, maar nadat ze hadden gemerkt dat slimme gasten in Afrika de krant op A3 afdrukten en zo verkochten in hotels, zijn ze van het pdf-formaat afgestapt.

Nu krijg je nog de krant in beeld of de tekst in tekstvorm, maar die is niet op te slaan. Ik heb evenwel een handigheid gevonden, truc twee. Ik neem een screenshot van de pagina en via Automator heb ik een mini-programmaatje gemaakt waarbij ik de jpegs kan samenvoegen en meteen in één pdf'je omzetten. Enig nadeel: een search op de inhoud werkt niet, en zo is het altijd wat in dit vak.

Alles wat Rio aangaat, stuur ik naar Dropbox, de rest gaat naar iCloud. Waar is de tijd dat ik een extra koffer bestelde bij een vliegticket en die volstouwde met allemaal documentatie. Met knipsels in mapjes gerangschikt volgens sport en land, zorgvuldig bijgehouden van papieren abonnementen. Dat was de tijd dat je gore vingers kreeg van je werk. Dat is afgelopen; nu heb je muispolsen van het scrollen, slepen en klikken, nekpijn door naar het scherm te staren en rooie ogen waarvoor je twee verschillende druppeltjes meeneemt. Altijd weer dat

scherm, want je wil vooral niets missen.

Zijn ook nog onderdeel van het digitale bestaan: uiteraard de iPad, waar geen apart kaartje in zit, wat zou kunnen, maar die ik via personal hotspot verbind met de iPhone, waar wel een Braziliaans kaartje in zit. Inmiddels is heel Rio voorzien van wifi, zelfs de strandstoelenverkopers bieden het aan. Ik heb de hele wereld laten weten dat mijn Belgisch nummer incommunicado is, wat niet helemaal waar is, want het nanosimmetje zit in een goedkoop Braziliaans telefoontje van het merk Positivo. Dat is niet bepaald een omschrijving die bij mij past, maar het is wel lachen als goede kennissen dat zien. Toch zijn er nog die sms'en sturen naar mijn Belgisch nummer terwijl er zoets is als WhatsApp, dat bovendien gratis is bij mijn Braziliaanse abonnement. Ik begrijp die mensen niet, en dan heb ik het nog zo goed uitgelegd.

Vroeger kreeg je gore vingers van je werk. Nu heb je muispolsen van het scrollen en nekpijn door naar het scherm te staren

En zo gaan we stilaan naar O-dag, de dag van de opening, de dag waarop de Brazilianen aan de wereld kunnen tonen of ze een beetje zijn opgeschoten met hun huiswerk. Het schijnt iets beter te gaan. Persoonlijk check ik elke dag tussen 14 en 16 uur de vorderingen aan het beachvolleybalstadion, en daartoe ben ik verplicht een strandwandeling te maken. Om de Nederlandse collega te troosten die klaagde over zijn antisociale woonomgeving stuur ik elke middag een gratis WhatsApp met een foto van het strandbarretje waar ik mijn *suco de laranja* tot mij neem, terwijl ik mij gek surf op de smartphone. Fear of missing out, maar wel met de voeten in het zand en de surfers voor mijn neus, dat heeft ook wat.

O ja, de eerste redactie die het media village de rug wil toekeren – te klein, te luidruchtig, te deprimerend – heeft zich gemeld met de vraag of ik nog wat wist.

ren dat een medaille is behaald in een wedstrijd zonder Russen. Een medaille is een medaille en de hamvraag is nu wie met die 25 of meer Russische medailles gaat lopen?

De prognoses – voor wat die waard zijn – lopen behoorlijk uiteen. Databedrijf Gracenote houdt het op 89 Amerikaanse medailles, de Universiteit Groningen zegt 102 en *Sports Illustrated* ziet 118 Amerikaanse medailles. Alle voorspellers zien China als tweede en Rusland wordt nog vaak als derde geciteerd. Hoe dan ook zal elke Russische medaille op de nodige scepsis worden onthaald in Rio en daarbuiten, terwijl die in Moskou en brede omstreken zal worden gevierd als een overwinning van de Russische beer op het kwade.

De deconfiture van Rusland hoeft overigens niet te betekenen dat Europa zwaar zal moeten inboeten. Het oude continent heeft met 365 medailles nog steeds een grote voorsprong op Azië (219) en Noord- en Centraal-Amerika (166). De verwachtingen zijn dat Azië, dat Noord-Amerika sinds de 21ste eeuw overvleugelt, dichterbij zal opschuiven naar Europa en met Tokio 2020 als volgende station zullen de drie grote blokken China, Japan en Zuid-Korea nog eens alle zeilen bijzetten. Deze Olympische Spelen gaan voor het eerst door in Zuid-Amerika. Met 30 medailles in Londen in 2012 was dat het allerzwakste van alle continenten. Brazilië won er daarvan 17, een record. Gehoopt wordt op een totaal tussen 25 en 30.

Sport ►25

Welke Russen moeten thuisblijven?